

Nooit meer aardappels jassen

Vijfduizend maaltijden bereid van weggooi-producten doen stilstaan bij voedselverspilling

- ▶ Brits evenement *Feeding the 5.000* kwam naar Brussel
- ▶ Wereldwijd belandt een derde van de voedselproductie bij het afval, terwijl 870 miljoen mensen honger lijden
- ▶ Bewustmaking bij klant en supermarkt is nodig

Lieve WOUTERS

„Wat kun je doen met broodkruimels?“, vraagt de Britse activist Tristram Stuart vanaf een geïmproviseerd podium op de Grasmarkt in Brussel. „Gebakken vis“, roept iemand in het publiek. „En wie schilt zijn aardappelen of wortels?“ Crimineel, noemt Stuart dat, slechts half lachend. De vitamines zitten immers net onder de schil en van een kleine aardappel blijft amper wat over na het schillen. Wat gebeurt er met de rest? Een chefkok is intussen aan de slag met restjes van weggooi-producten. De boodschap van *Feeding the 5.000* is duidelijk: „Vul magen, geen vuilnisbakken.“

Het evenement werd voor het eerst georganiseerd in 2009 in het Verenigd Koninkrijk. Onlangs was Brussel aan de beurt. Ruim honderd vrijwilligers waren in de weer met het ophalen, schoonmaken en snijden van groenten en fruit, bestemd voor de vuilnisbak omdat ze wat te klein zijn of misvormd. Tijdens het evenement zelf werden er vijfduizend maaltijden van bereid. Aan de stand van 11.11.11, dat zijn schouders mee onder

het evenement zette, stopt Shilemeza aardappelen in krantenpapier. „Neem maar mee“, zegt ze. „Wil je ook nog paddenstoelen?“ Het menu voor die avond wordt alvast mentaal aangepast.

In de wereld belandt een derde van voedselproductie bij het afval, staat te lezen in de brochure. Meer dan genoeg om de 870 miljoen hongerlijders te eten te geven. Verhoudingen die je even doen slikken. De verspilling begint al op het veld. Soms worden akkers niet gerooid omdat de opbrengst ervan te laag ligt. De voedingsindustrie is veruit de grootste verspiller. In Vlaanderen alleen gaat hier meer dan een miljoen ton voedsel verloren. Ook verderop in de keten wordt voedsel weggegooid: 116.000 ton in Vlaamse supermarkten. In huishoudens en voedingsdiensten telkens tussen 150.000 en 230.000 ton.

Voedselbanken weten maar al te goed waar die overschotten naartoe kunnen, zeker in crisistijd

„Zogezegd zijn al die producten niet voor consumptie geschikt“, legt vrijwilligster Eva uit. „Ik vind die voedselverspilling niet kunnen, zowel uit bekommerning om het milieu als tegenover de vele magen die niet gevuld geraken. Fruit en groenten met een deuk of plekje worden weggegooid, omdat men ervan uitgaat dat de koper ze niet wil. Daarom is het zo belangrijk aan bewustmaking te doen bij consument en bij supermarkt.“

Het publiek oogt kleurrijk en alternatief. Een handvol hippies

vindt er elkaar. „Maar ook buiten die kring groeit het enthousiasme“, weet Eva. Een blik op de organisaties die er hun steun aan verlenen, geeft haar gelijk. De Voedselbanken weten maar al te goed waar al het onterecht afgekeurde voedsel naartoe kan, zeker in tijden van crisis.

Een andere organisatie die ‘brood ziet’ in voedseloverschotten is Komosie. De Koepel van Kringwinkelcentra en Energiesnoeiers lanceerde een initiatief met de steun van de Vlaamse overheid. Medewerker Etienne Rubens: „We ondersteunen startende en bestaande organisaties die sociale tewerkstelling realiseren door sociaal aan de slag te gaan met voedseloverschotten, stellen businessmodellen op en wisselen goede praktijkvoorbeelden uit. Daarnaast willen we een aanspreek- en expertisepunt zijn voor nieuwe initiatieven, bouwen we partnerschappen uit met bedrijven in de voedselketen en volgen we het beleid op.“

Vlaanderen is al vrij goed bezig met het tegengaan van voedseloverschotten, maar het kan nog veel beter. „Duurzame en vernieuwende oplossingen kunnen meer sociale tewerkstelling realiseren en meer voedsel bij mensen brengen die er nood aan hebben. De uitdaging is een rendabel model te ontwikkelen waar iedereen beter van wordt.“

’s Avonds komt de proef op de som. Een ovenschotel met gehakt, zoete paddenstoelen en niet-gejaste aardappelen. „Dit is lekker“, zegt de kleinste, die een paddenstoel op de vork neemt en nochtans geen champignons lust. Niemand kijkt ervan op dat de aardappelen nog in de schil zitten. Oef, toch geen crimineel dus.

STANDPUNT

Bert CLAERHOUT

De nieuwe volksziekte heet angst

„Angst voor de toekomst kenmerkt het levensgevoel van de Vlaming. Vooral de vrees dat onze levensstandaard en het aantal jobs zullen dalen, dat het systeem van sociale zekerheid en de pensioenen onbetaalbaar worden en dat we langer moeten werken, baart velen zorgen. Dat blijkt uit *De foto van Vlaanderen*, een groot-schalig onderzoek dat de VRT uitvoerde in de aanloop naar de verkiezingen van 25 mei.“

De resultaten van het VRT-onderzoek lopen vrij parallel met die van gelijkaardige recente onderzoeken. Dat de pers, de spoorwegen, de bankwereld en justitie weinig vertrouwen opwekken, wisten we al langer dan vandaag. Met een vertrouwensscore van 16 procent doen politici het trouwens nog slechter, ook al beweert 43 procent van de ondervraagden nochtans vertrouwen te hebben in de Vlaamse overheid – tegenover 33 procent voor de federale overheid. Zo te zien verschillen de zogenoemde ‘nieuwe Vlamingen’ maar weinig van de anderen. Pensioenen, justitie en gezondheidszorg zijn ook voor hen prioriteiten. Jonge gezinnen zien het leven dan weer ietwat rooskleuriger in dan de gemiddelde Vlaming. Ze hebben minder het gevoel dat hun levensstandaard erop achteruitgaat, tonen zich opmerkelijk milieubewuster en hechten minder belang aan de Vlaamse identiteit.

Veel van de resultaten die *De foto van Vlaanderen* kleuren, zijn voorspelbaar. Dat de brandweer het meeste vertrouwen inboezemt bijvoorbeeld. Als je huis afbrandt, bel je niet eerst rond om uit te zoeken waar de verhouding prijs-kwaliteit het voordeligst is. Het wordt brandweermannen achteraf ook nooit kwalijk genomen dat ze een huis, of wat ervan overblijft, in een modderpoel hebben herschapen. Een kind weet dat wie op dankbetuigingen uit is, brandweerman moet worden. Dat het vooral alleenstaande ouders, lager geschoolden en gepensioneerden zijn die zich grote zorgen maken over de toekomst, is evenmin een verrassing. Als de media jarenlang – deels terecht uiteraard – waarschuwen voor jobverlies en voorspellen dat de pensioenen onbetaalbaar worden, moeten we niet verwonderd zijn dat velen daar wakker van liggen. De grote uitdaging voor onze politici is nu een consistent antwoord te vinden dat verder reikt dan het min of meer keurig beheren van de crisis en de langzame afkalving van onze welvaartsstaat.

Een heel ander probleem dat weegt op onze samenleving en waartegen ook politici deels machteloos staan, is de angst. Waar de angst regeert, wordt de mens beroofd van zijn hoop op een betere toekomst. Ook al behoren we tot de welvarendste landen ter wereld, het lijkt er sterk op dat we in het Westen te kampen hebben met een heuse epidemie van zwaarmoedigheid. Er worden miljarden euro's besteed aan medicatie tegen angststoornissen, paniekaanvallen en ziekten zoals depressie en burn-out. Velen ondergaan de gevolgen die daarmee gepaard gaan, in eenzame afzondering. Familieleden, vrienden en collega's hebben vaak geen idee van de nachtmerries en de pijn die anderen lijden, waardoor ze evenmin begrijpen waarom mensen die ze nochtans goed menen te kennen, soms zo afwezig zijn.

Uitgerekend het besef dat niet alles – en zeker het geluk niet – maakbaar, meetbaar en controleerbaar is, speelt ons almaar meer parten. Tegelijk lijkt het er sterk op dat onze samenleving aan een vorm van sociale hypochondrie lijdt. We analyseren ons te pletter en praten onszelf allerlei angsten aan: angst voor de teloorgang van onze welvaart, voor ziekten, aanslagen en terrorisme, voor jongeren die onze steden onveilig maken, voor de aantasting van onze culturele identiteit. Als angst een volksziekte is, is er veel om bang voor te zijn. En tegelijk is angst het meest basale instinct van elk levend wezen. Ook wie zich een kind van God noemt en in deze paastijd belijdt dat de Verrezenen een einde aan al onze angsten maakt, is niet immuun voor onzekerheid, ongerustheid en twijfel aan zichzelf. 99

Honderd vrijwilligers bereiden vijfduizend maaltijden met 'afvalproducten'. © Lieve Wouters